

Uusi VN-asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta

Liikenne- ja viestintäviraston VAK-päivä
8.2.2023

Mari Suominen
Automaatioyksikkö
Tieto- ja turvallisuusosasto

Yleistä tulevasta VAK-asetuksesta

- Täydentää ja tarkentaa tulevan vaarallisten aineiden kuljetuksesta (VAK) annetun lain säännöksiä
- Kaikki kuljetusmuodot
- Voimassa olevien VAK-asetusten tilalle
- Voimantuloajankohta selviää VAK-lain käsittelyn yhteydessä
- Luonnos perustuu annettuun hallituksen esityksen HE 220/2021 vp sisältyneeseen asetulusonnoksen
- Tämän hetkinen tilanne: Muutoksia tulossa 4 §:än ja lisäksi uusi 6 §

Uuden VAK-asetuksen luvut

1 Yleiset säännökset

- Määritelmiä – suuronnettomuus

2 Pakkaukset, säiliöt ja kontit

- Paineastian (ei ole kuljetettava painelaite) kuljetus kansainvälisessä kuljetuksessa ja kansalliset kylmäkestävyysvaatimukset

3 Tilapäinen säilytys

4 Ajoneuvojen VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävien ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavien henkilöiden erikoiskoulutus

5 Tarkastuslaitokset

6 VAK-tienvarsitarkastus ja satama-alueen tarkastus

7 Toimenpiteen ja asiakirjan tunnustaminen

8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Yleiset säännökset - Määritelmät

Luku 1 - Yleiset säännökset

1 § Määritelmät

- *Suuronnettomuudella* tarkoitetaan huomattavaa päästöä, tulipaloa, räjähdystä tai muuta ilmiötä, joka seuraa vaarallisten aineiden tilapäisessä säilytyksessä esiintyneistä hallitsemattomista tapahtumista, jotka voivat aiheuttaa ihmisen terveyteen, ympäristöön tai omaisuuteen kohdistuvaa vakavaa välitöntä tai myöhemmin ilmenevää vaaraa tilapäisen säilytyksen paikassa ja sen ulkopuolella;

Pakkaukset, säiliöt ja kontit

2 § Pakkauksen, pienkontin ja säiliön yleiset materiaalin käyttölämpötilaan perustuvat vaatimukset kotimaan tie- ja rautatiekuljetuksessa

3 § Ulkomaisen säiliön käyttöönotto

4 § Kansainvälistä kuljetusta koskevissa määräyksissä tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja konttien käyttö kotimaan kuljetuksessa

- Paineastiaa (ei ole kuljetettava painelaite) saisi kuljettaa kv. kuljetukseen liittyvissä kotimaan kuljetuksissa ilman kylmänkestävyysvaatimusten täyttymistä.
- kaasun tuonti paineastiassa Suomeen ja paineastian palautus tyhjänä ADR-määräysten ja RID-määräysten mukaisesti
- vaatimukset tulossa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksiin

5 § Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitettavat säiliöiden ja paineastioiden tyypit

Pakkaukset, säiliöt ja kontit

6 § Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ilmoitettavat tiedot

- Uusi 6 § (ei sisältynyt HE 220/2022 vp)
- Valtuus uuden VAK-lain 28 §:ssä (valmistaja-, omistaja- ja haltijatietojen lisäksi säiliön tai säiliön ja paineastian teknisiä tietoja)
- Asetuksessa tarkemmin säiliön ja paineastian teknisistä tiedoista
 - Rakenne, valmistus, hyväksyntä ja käyttöönotto sekä säiliön ja paineastian vaatimustenmukaisuuden osoittavat asiakirjat
 - Tarkastukset
 - Tietojen toimitustavoista

7 § Kuljetettavaa painelaitetta osoittava merkki

8 § Paineastian ja paineellisen säiliön vaatimustenmukaisuuden uudelleenarviointimenettely

9 § Paineastian ja paineellisen säiliön vaatimustenmukaisuuden uudelleenarviointimenettelyyn liittyvät toimenpiteet

Tilapäinen säilytys (tuleva VAK-laki luku 6)

- Hallituksen esityksessä HE 220/2021 vp kuvattu tilapäistä säilytystä kattavasti.

11 § Vaaralliset aineet ja lastinkuljetusyksiköt tilapäisen säilytyksen paikassa

- Kattaa kaikki tilapäisen säilytyksen paikat **kaikissa kuljetusmuodoissa**
- Pelastusviranomaisten esteetön pääsy varmistettava
- Lastinkuljetusyksiköiden ja kollien erottelu
- Muu liikenne, siirtely, pinoaminen

12 § Lastinkuljetusyksiköt satama-alueella

- Erotteluetaisyydet
- Tietyt aineryhmät viipymättä pois

13 § Varautuminen onnettomuuksien torjuntaan tilapäisen säilytyksen paikassa

- Aineiden määrät ja laatu sekä riskit ja onnettomuusvaikutukset
- Alkusammutuskalusto, vuotojen torjunta, aineiden kerääminen jne.
- Vahingoittuneet lastit ja niiden käsittely- ja säilytyspaikat

Tilapäinen säilytys

14 § Sisäisen pelastussuunnitelman laatiminen

- tarkentavaa sääntelyä, yhdenmukaistettu kemikaaliturvallisuuslain nojalla annettujen säännösten kanssa
- Onnettomuuksien rajaaminen ja niiden hallinta
- Seurausten minimointi ja vahinkojen rajoittaminen
- Toimenpiteet ihmisten, terveyden ja ympäristön suojaamiseksi onnettomuuksien seurauksilta
- Tietojen antaminen
- Onnettomuusjälkien korjaaminen ja ympäristön puhdistaminen
- Alueen toimijoiden kuuleminen suunnitelman laadinnassa
- Alueen pelastustoimen järjestelyiden huomioiminen
- Maininta, jos vaaditut tiedot sisältyvät jonkin muuhun sisäiseen pelastussuunnitelmaan.

Tilapäinen säilytys

15 § Sisäisen pelastussuunnitelman sisältö ja uusiminen

- Tarkentaa, selkeyttää ja yhdenmukaistaa

poimintoja:

- Kuvaus, selvitys tai rajausta alueesta
- Tiedot aineista, niiden määrästä ja sijainneista sekä vastuuhenkilöistä (pelastustoimet ja sisäinen pelastussuunnitelma)
- Toimet ennakoitavissa olevan tilanteen hallitsemiseksi ja seurauksien rajoittamiseksi; jokaisen ennakoitavissa olevan tilanteen tai tapahtuman osalta, joka voisi merkittävästi vaikuttaa suuronnettomuuden syntymiseen;
 - Turvallisuuslaitteet ja käytettävissä olevat voimavarat
- Suuronnettomuusriski: yksityiskohtaiset onnettomuuskuvaukset, arviot seurausten laajuudesta ja vakavuudesta (sanallisesti ja karttakuvin)
- Toimet alueella oleviin ihmisiin kohdistuvien vaarojen rajoittamiseen mukaan lukien hälytykset ja ohjeistus

Tilapäinen säilytys

15 § Sisäisen pelastussuunnitelman sisältö ja uusiminen

- Arvio onnettomuuksista alueen ulkopuolelle aiheutuvista vaikutuksista
- Tavat, joilla tuettaisiin alueen ulkopuolella tehtäviä pelastustoimia
- Ilmoitettavat tiedot ja ilmoitusmenettelytavat sekä tiedonkulku onnettomuudessa
- Henkilökunnan koulutus ja toiminnan yhteensovittaminen pelastusviranomaisen kanssa
- **Toiminta jatkuvasti suunniteltua onnettomuuksien varalta**
 - Suunnitelma:
 - Tarkistettava ja ajanmukaistettava säännöllisesti
 - Uusittava aina tarpeen vaatiessa, kuitenkin vähintään joka viides vuosi
 - Muutosten huomioinen päivityksessä

Tilapäinen säilytys

16 § Satama-alueen turvallisuusselvitys

- Osoitetaan, että tilapäinen säilytys ja siihen liittyvä toiminta on järjestetty turvallisesti
- Tunnistettu vaarat -> toimenpiteet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja seurauksien rajoittamiseksi
 - Satama-alue ja ulkopuolinen alue
- Tietoja organisaatiosta ja johdosta, turvallisuusjohtamisjärjestelmästä ja sen toimintaperiaatteet
- Henkilöstö ja heidän tehtävät (onnettomuusvaarojen hallinta) ja vastuualueet
- Otettu huomioon VAK-turvallisuusvaatimukset ja sisäinen pelastussuunnitelma laadittu
- Vaarallisten aineiden kuljetusyksikköjen valvonta
- Sataman toiminnanohjaus
- Tiedonsiirrot eri organisaatioiden välillä ja niiden sisällä

Ajoneuvojen VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävien ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavien henkilöiden erikoiskoulutus

Luku 4 - Ajoneuvojen VAK-ADR-hyväksyntöjä myöntävien ja VAK-ADR-katsastuksia suorittavien henkilöiden erikoiskoulutus

- Perustuu nykysääntelyyn (voimassa oleva VN-asetus 444/2014).

17 § Erikoiskoulutuksen tarkoitus ja rakenne

18 § Pääsyvaatimukset erikoiskoulutukseen

19 § Erikoiskoulutuksen kesto ja sisältö

20 § Pääsyvaatimukset erikoiskoulutuksen kokeeseen

21 § Erikoiskoulutuksen koe

22 § Pääsyvaatimukset erikoiskoulutuksen täydennyskoulutuksen kokeeseen

23 § Erikoiskoulutuksen täydennyskoulutus ja koe

24 § Täydennyskoulutuksen ja kokeen suorittamisvelvollisuuden lykkääminen

25 § Koulutuksen järjestäminen

26 § Kokeiden järjestäminen ja hyväksyminen

27 § Kokeista ja koulutuksesta annettavat todistukset

Tarkastuslaitokset ja VAK-tienvarsitarkastus ja satama-alueen tarkastus

Luku 5 - Tarkastuslaitokset

- Perustuu nykysäätelyyn (VN-asetus (124/2015))

28 § Tarkastuslaitosten yhteistyö

29 § Tarkastuslaitoksen vuosikertomus

Luku 6 - VAK-tienvarsitarkastus ja satama-alueen tarkastus

- Perustuu pitkälti nykysäätelyyn

30 § VAK-tienvarsitarkastuksen tarkastusluettelo ja –kohteet

- viittaus kodifioituun vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksista annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2022/1999

31 § Selvitykset VAK-tienvarsitarkastuksista

32 § Satama-alueen tarkastus

Toimenpiteen ja asiakirjan tunnustaminen sekä voimaantulo

Luku 7 - Toimenpiteen ja asiakirjan tunnustaminen

33 § Vaarallisen aineen luokituksen tunnustaminen

34 § Turvallisuusneuvonantajan kokeesta myönnetyn todistuksen tunnustaminen

35 § ADR-ajoluvan tunnustaminen

36 § Ajoneuvon ADR-hyväksynnän tunnustaminen

37 § Paineastioiden ja säiliöiden vaatimustenmukaisuutta osoittavien asiakirjojen tunnustaminen

- todistukset, tarkastuksia koskevat raportit sekä muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettujen toimenpiteiden asiakirjat jne.

Luku 8 – Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Voimaantuloajankohta selviää VAK-lain käsittelyn yhteydessä.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi